Open je oren!

Lied boek

Voorwoord

Wees welkom in het liedjesboek van “Open je oren”!

In dit boekje vind je àlle liedjes terug die tijdens de projectdag gezongen, gedanst,... werden! Niet alleen de teksten staan in het boek, ook de partituur van elk lied zodat je thuis je muziekinstrument kan bovenhalen en het lied kan spelen!

Sommige oude kinderliedjes zijn doorheen de jaren helemaal veranderd tot het lied dat jij nu kent. Ook die oude versies van die liedjes vind je terug in deze bundel!

Veel plezier!

Dana Vanrolleghem
Joachim Verhaegen
Sofie Geurts
Bieke Gysels
Véronique Palinckx
Stef Van Gorp

Wat vind je waar ?

Ringero, Rangero 3
Witte zwanen 4
Ozewissewo 5
Hop Marjanneke 6
Antoinette, wie heeft de bal? 7
Kortjakje 8
Twee emmertjes (water halen) 9
De Paraplu 10

Elk liedje, zijn fantasietje.

Bij dit lied hoort een spel.

Bij dit lied moet je enkel zingen.

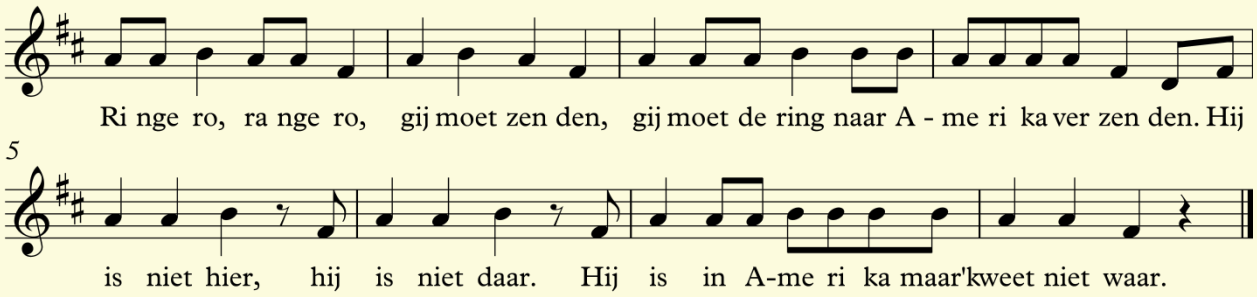

Bij dit lied hoort een verhaal !

Bij dit lied hoort een dansje !

Ringero, Rangero
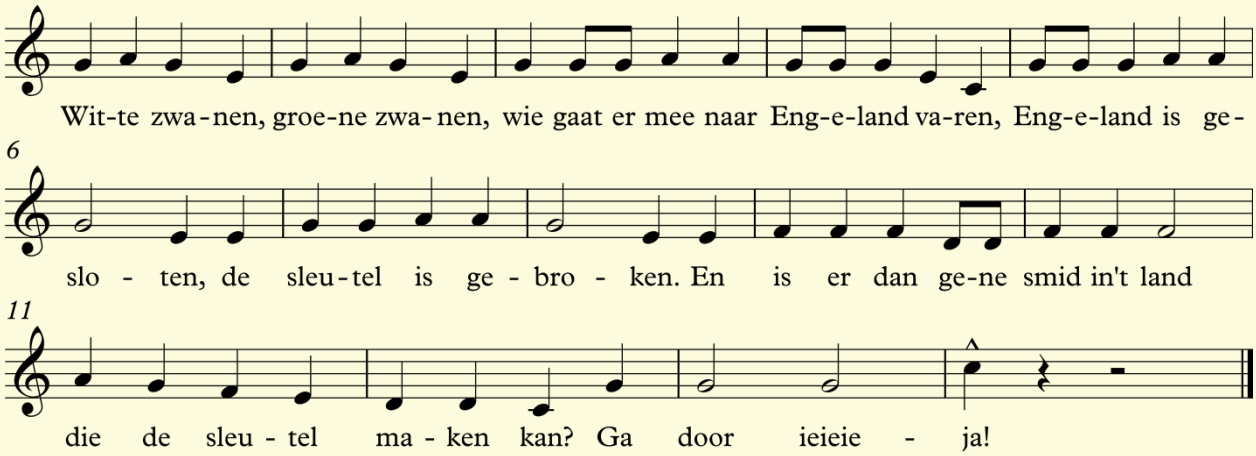

Ringero, rangero,
gij moet zenden,
gij moet de ring naar Amerika verzenden.
Hij is niet hier, hij is niet daar.
Hij is in Amerika, maar 'k weet niet waar.

Gesproken:
Nu moet gij zeggen wie die mooie ring
van mij gestolen heeft en wie de dief ervan is.

Bij dit lied hoort een spel!

Maak met z'n allen een kring. Houd de handen tegen elkaar gedrukt voor je uit, alsof er iets in je handen zit dat niemand mag zien. Duidt één kind aan dat in de kring gaat staan. Hij of zij houdt zijn handen net zoals de anderen, maar heeft er een ring tussen zitten. Begin allemaal te zingen. Het kind dat in de kring staat gaat ondertussen van het ene naar het andere kind en strijkt met zijn handen tussen de handen van de anderen. Laat de ring ongemerkt in de handen van een ander kind vallen. Wanneer het lied uitgezongen is, spreekt het kind in de kring de laatste zin uit. Bij elke lettergreep tikt die, met zijn nog steeds samengevouwen handen, de handen van de anderen aan. Tik in de volgorde zoals er tijdens het lied werd rondgegaan. Wie je als laatste aantikt, probeert te raden wie de ring heeft. Raadt die het juist, dan neemt die jouw plaats over. Raadt die het fout, dan mag het kind dat de ring heeft tijdens het volgende spelletje in de kring.

Witte zwanen

Kempense variatie

Groene zwanen, witte zwanen,
wie gaat er mee naar Engeland varen?
Engeland is gesloten,
de sleutel is gebroken.
Is er dan gene smid in 't land
die de sleutel maken kan?
Laat door gaan, laat door gaan.
Al wie laatst is moet blijven staan.

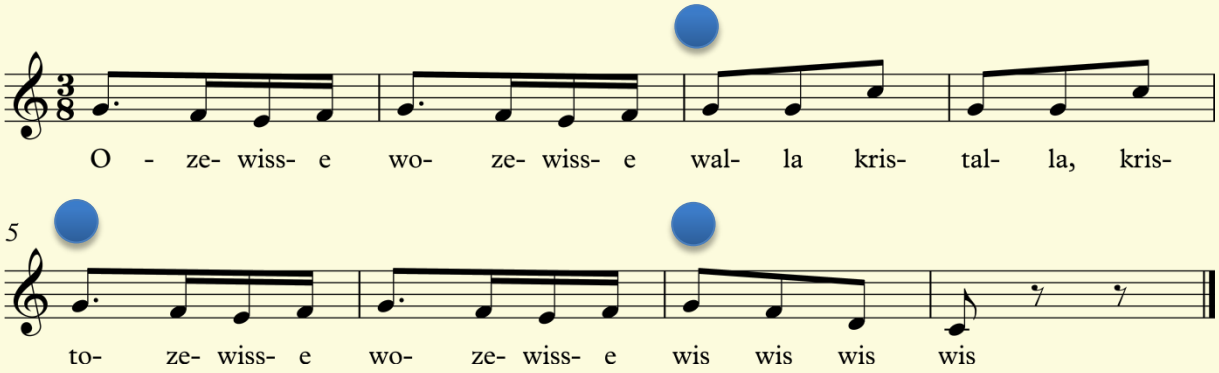
Witte zwanen, groene zwanen,
wie gaat er mee naar Engeland varen?
Engeland is gesloten,
de sleutel is gebroken.
Is er dan gene smid in 't land
die de sleutel maken kan?
Antonio, Antonio, Antonio.

Bij dit lied hoort een spel!

Twee kinderen staan over elkaar. Ze geven elkaar de handen en houden deze omhoog, zodat er een poortje ontstaat. Allebei kiezen ze een voorwerp in hun hoofd. Bijvoorbeeld het eerste kind kiest knikkers, het tweede kind kiest een voetbal. De voorwerpen worden aan iedereen die mee doet verteld. Pas op: Er wordt niet verteld welk voorwerp bij welk kind hoort.

De anderen zetten zich achter elkaar aan één kant van het poortje. Maak een lange rij. Samen zingen jullie het lied. Ook diegenen die een poortje vormen, zingen mee. De kinderen van de rij lopen één voor één onder het poortje door. Bij 'ja' (regel 6) wordt de poort neergehaald en wordt tussen de armen één kind gevangen. Dit kind kiest één van de twee voorwerpen en fluistert dit tegen een kind dat al gevangen werd. Hij of zij zal dan zeggen achter welk kind van het poortje hij of zij moet gaan staan. Als iedereen van de rij gevangen is, staan er twee rijen over elkaar. Het spel is nu bijna gedaan. Geef je voor -en achterbuur een hand. Houd goed vast. De rijen proberen elkaar voorbij het midden te trekken. De rij die de andere over het midden kan trekken, is gewonnen.

Ozewissewo

ooze wieze watte?

BEKENDE KINDERLIEDJES HERONTDEKT
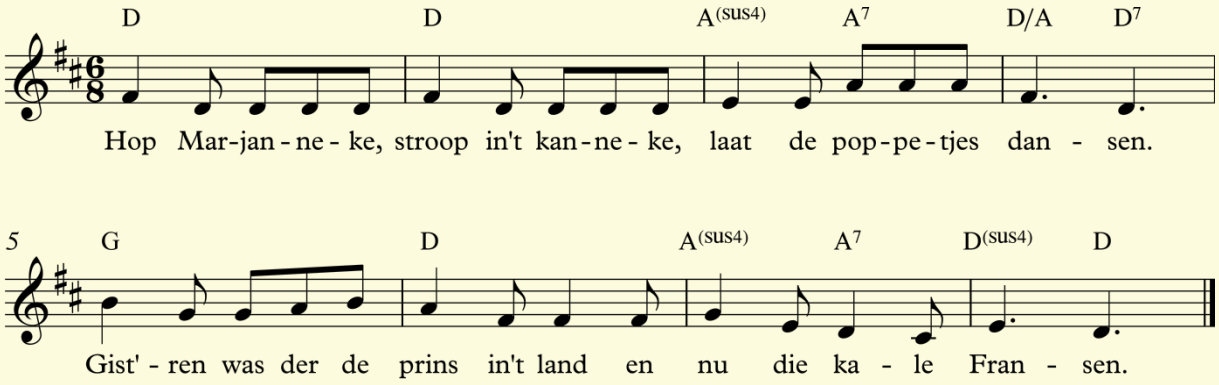
Kempense variatie

Ozewissewo
zewissewalla kristalla
kristo zewissewo
ze wisse wiswis bombom

Dit lied zing je in canon

Verdeel je in 4 groepen. Groep 1 start met het zingen van het liedje vanaf het begin. Wanneer groep 1 aan het blauwe bolletje terecht komt start groep 2 ook met zingen. Komt groep 1 aan het derde bolletje, begint groep3 te zingen.
Het lijkt misschien wat door elkaar te lopen, maar blijf toch doorzingen, je zingt nu in canon!

Hop Marjanneke

Héél oude variant:

Hop Marjanneke
stroop in't kanneke
hop Marjanneke Jansen!
Hij wiegt het kind en hij roert de pap
en laat de poppetjes dansen.

Kempense variaties

Hop Karlieneke, koopt een kindeke,
tegen vastenavond.
Hop Karlieneke, koopt een kindeke,
tegen carnaval! *(1987)*

Hop, Marianneke, koop een kanneke,
tegen vastenavond.
Hop, Marianneke, koop een kanneke,
tegen carnaval. *(1987)*

Hop, Marianneke, stroop in 't panneke,
laat ons kind dansen
Hop, Marianneke, stroop in 't panneke,
laat ons kind doen. *(1987)*

Een heel verhaal

Dit liedje is eigenlijk een spotdicht over de brave huisman: de 'sloef '. Dat zie je in de zin: 'Hij wiegt het kind en hij roert de pap en laat de poppetjes dansen'. Het is een traditioneel volkslied, gezongen en gedanst op trouwfeesten.
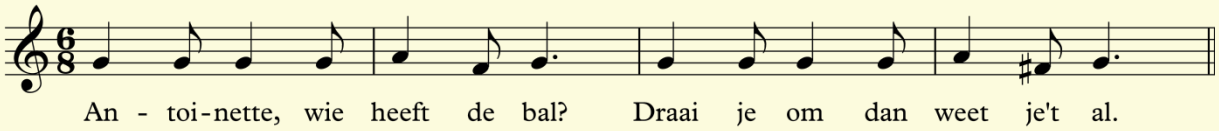
Marjanneke en de Franse Republiek

Door de Franse Revolutie (1789) verandert de tekst. Er wordt rond die tijd in onze streken veel gelachen met 'die kale Fransen': de Franse troepen die de pruiken al hebben afgeworpen. 'Marjanneke' verwijst naar Marianne, symbool voor Frankrijk.
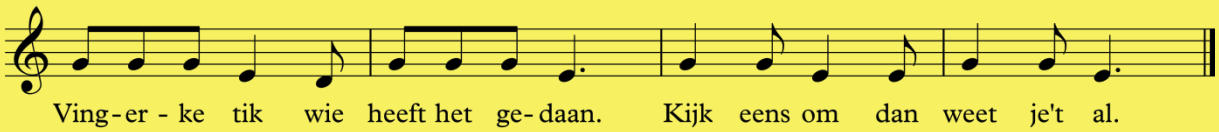
Oranje buiten

In woelige politieke tijden blijft de tekst zich aanpassen. Vijf jaar na de Franse Revolutie verjagen Franse troepen de prins van Oranje uit Nederland. 'De prins' in het liedje is Willem V. Ook wordt de nederlaag van Napoleon tegen de Russen bezongen.

Antoinette, wie heeft de bal?

Kempense variatie
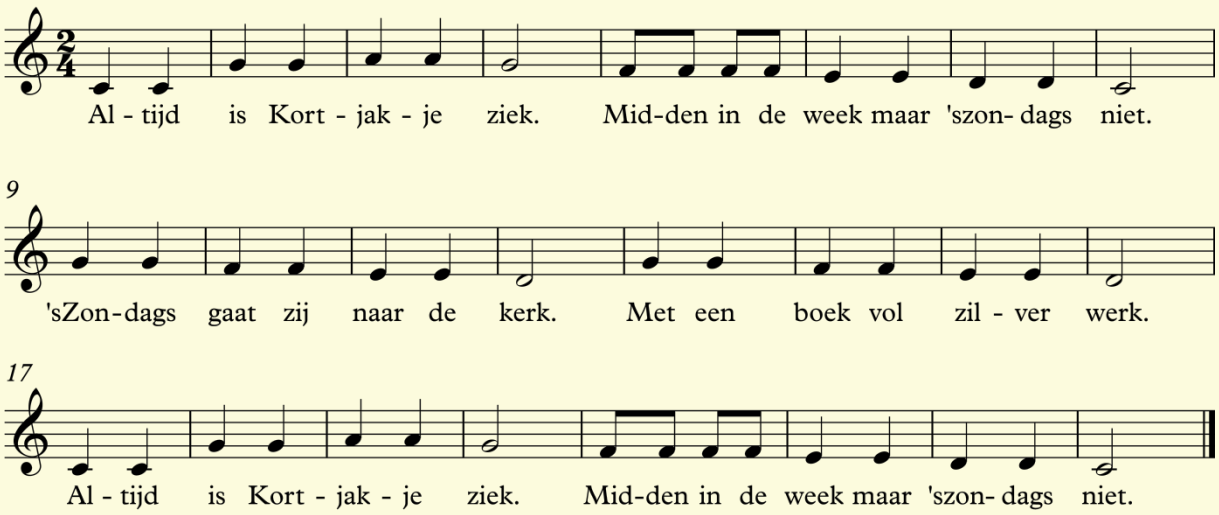

Ditjes en datjes, voor kleine schatjes.
H.J.W. Becht, Amsterdam 1923

Bij dit lied hoort een spel!

Eén kind staat vooraan met zijn rug naar de anderen. De anderen staan op enkele meters achter de voorste. Ze staan op een rij, naast elkaar, met hun gezicht naar de rug van de voorste.

De voorste heeft een bal vast. Hij gooit deze, zonder te kijken, over zijn hoofd naar achteren. Eén van de kinderen op de rij, vangt de bal en verstopt hem achter zijn rug. Ook de andere kinderen houden hun handen op de rug, alsof ze een bal vasthebben. De kinderen zingen het lied. Op het einde van het lied draait het voorste kind zich om. Hij of zij moet nu raden wie de bal achter zijn rug heeft. Raadt het kind juist, dan mag het nog eens. Raadt het kind fout, dan mag het kind dat de bal achter de rug heeft vooraan gaan staan.

Kortjakje

Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.
In de week wil zij niet wassen, s’ zondags strikt ze herendassen.
Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.

Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.
s’ Zondags dan gaat zij ter kerken, in de week kan zij niet werken.
Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.

Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.
s’ Zondags als haar vrijer komt, is Kortjakje goed gezond.
Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.

Bij dit lied hoort een verhaal!

Kortjakje is toch een ziek meisje dat elke zondag braaf naar de kerk gaat? Dat doet de tekst vermoeden, maar volgens een liedblaadje leeft Kortjakje rond 1700 in Amsterdam en is zij een dronkenlap. Haar naam zou zelfs afkomstig zijn van 'cognacje'. Oude regels van het lied gaan als volgt: 'Kortjakje zeer hups en fijn. Is de meeste tijd beschonken. Kortjakje mag geen Brandewijn. Maer het moet Jenever zijn.'
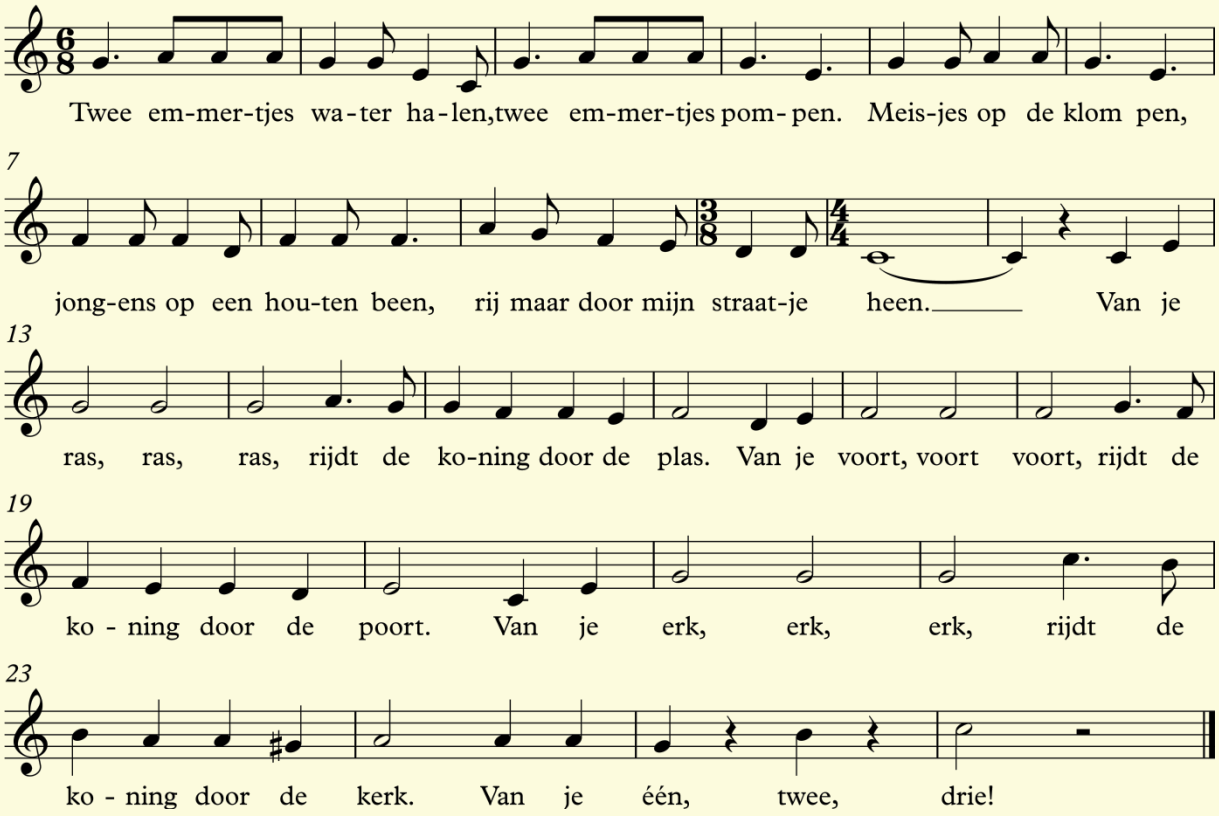
Het verhaal van Kortjakje raakt bij ons bekend via straatzangers en liedjeskoopmannen. Zij verkopen liedjes en verspreiden nieuws op losse velletjes of 'vliegende blaadjes'. Op die manier ontstaan lokale varianten. Kortjakje is zelfs tot in Zuid-Afrika berucht. Daar is het een 'Luiaardsrympie'. De liedjeskoopmannen gebruiken gekende melodieën voor de verspreiding van nieuwtjes. Zo zou het deuntje van Kortjakje een compositie van Mozart zijn. Dit klopt niet. Wel schreef Mozart een compositie op deze oude volksmelodie. Dit wijsje raakt over heel Europa verspreid. De melodie wordt in Engeland een totaal ander liedje. 'Twinkle twinkle little star' en de 'Alphabet song' zijn vandaag ook bij ons erg gekend.

Kempense variatie

Luie Piet is altijd ziek.
Uitgenomen ’s zondags niet.
’s Zondags gaat hij pintjes drinken.
En ’s werdags ligt hij in zijn bed te stinken.
Luie Piet is altijd ziek.
Uitgenomen ’s zondags niet.
(1930)

Twee emmertjes (water halen)

Bij dit lied hoort een dansje!

Twee rijen met evenveel kinderen staan tegenover elkaar. Ze houden per paar elkaar met gekruiste armen bij de handen vast.

Ze 'zagen' met de armen tot 'rijd maar door mijn poortje heen'. Dan laten alle paren behalve de voorste de handen los.

De rijen gaan iets uit elkaar waardoor een pad ontstaat. Het voorste paar huppelt zijwaarts heen en terug op 'ras, ras, ras'.
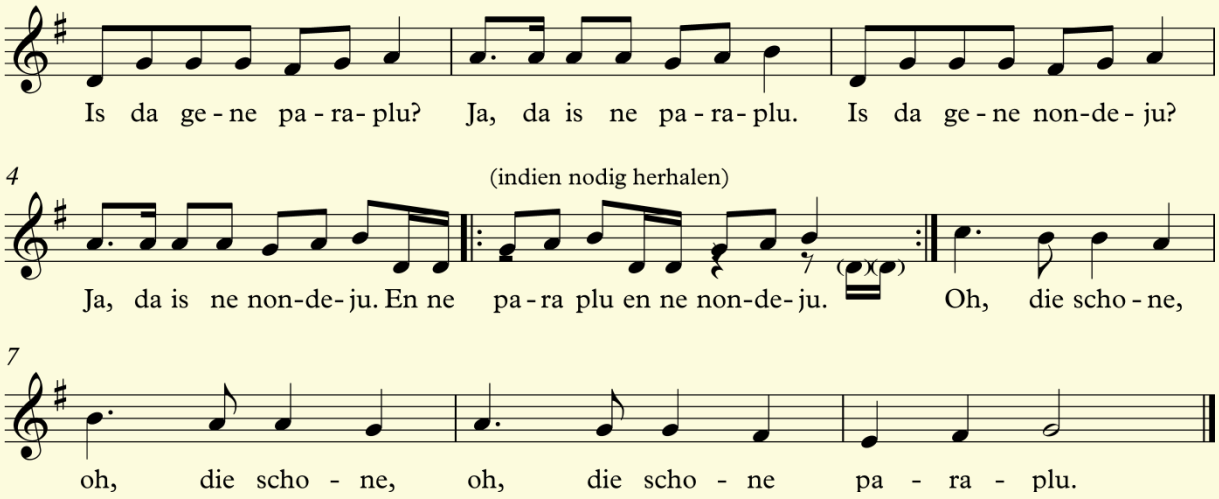
Bij 'erk, erk, erk' laten ze de handen los en lopen achterlangs naar het eind van de rijen.
Het laatste paar is nu het voorste paar en de dans begint opnieuw.

Kempense variatie

Twee emmertjes water halen,
twee emmertjes pompen.
De meisjes van de kadompe,
de jongens van de frikandel.
Femion pom-pom, femion pom-pom.
Femi emiemion, pom-pom!

(1962)

De Paraplu

Is da dan gen stukske worst?
Ja da is een stukske worst!
Is da dan gen harde korst?
Ja da is een harde korst!
En een stukske worst en een harde korst,
en 'ne nondedju en 'ne paraplu ...
Oh, die schone, oh die schone.
Oh, die schone paraplu.

Andere voorwerpen, en de lijst wordt steeds langer:

Varkenspoot	=>	poppeke bloot
Sexy broek	=>	kinderboek
Brilmontuur	=>	duur' factuur
Vrouwenjar'tel	=>	ventenbretel

Wist je dat...

Dit een typisch liedje is dat tijdens feesten, markten of kermissen werd gezongen? De zanger of een assistent hielden de paraplu omhoog, met aan de uiteinden de voorwerpen waarover gezongen werd. De paraplu werd mee rondgedraaid zodat het bezongen voorwerp altijd naar het publiek hing. 'De Snitselbank' is een ander bekend 'stapellied': ook daar worden steeds meer voorwerpen opgesomd. Ze staan afgebeeld op een groot doek of een kaart, zodat het publiek kan meezingen.

Bronvermelding

NUYTS.E.H.J.,(1930), Rijmkes en liedjes uit kinderspelen te Turnhout verzameld., Turnhout : Lumen.

VAN GORP.A.M.,(1983), Het kinderlied in de basisscholen van Kasterlee en omgeving., Leuven : K.U.Leuven. Faculteit Letteren

(2012), Liedboek: Kempen Zingt Mee!. Kempen Zingt!

Colofon

Dit project werd uitgewerkt in opdracht van:

KEMPEN ZINGT!

THOMAS MORE
Lerarenopleiding campus Vorselaar

Een initiatief van erfgoedcellen Kempens Karakter, k.ERF en Noorderkempen, samen met Rurant (Pure Kempen) en Vormingplus Kempen.

Dit project wordt ondersteund door LEADER-gebieden MarkAante Kempen en Midden-Kempen Beweegt!

Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland.

Idee & concept:
Dana Vanrolleghem
Joachim Verhaegen
Sofie Geurts
Bieke Gysels
Véronique Palinckx
Stef Van Gorp

Grafisch ontwerp:
Stef Van Gorp

CC BY NC

